Nordre Follo
kommune

Årsplan 2026-2027 Tussestien barnehage

- et trygt og inkluderende sted å være, leke og lære

Innhold

1. Om årsplanen ... 3
2. Kommunens styringssystem ... 4
2.1. Innsatsområder ... 4
2.2. Visjon og verdier ... 5
3. Overordnede satsinger i kommunens barnehager ... 5
3.1. Overordnet språkprosjekt: Trygg i språk – trygg i verden ... 5
3.2. Andre overordnede satsinger for barnehage ... 6
3.2.2. Vold i nære relasjoner – barnehagens arbeid med kropp, seksualitet og grenser. ... 7
3.2.3. Samarbeidsmodellen ... 7
4. Barnehagens satsingsområder ... 9
5. Barnehagens formål og innhold ... 14
5.1. Barnehagens mandat og verdigrunnlag ... 14
5.2. Omsorg ... 15
5.3. Lek ... 15
5.4. Danning ... 16
5.5. Læring ... 16
5.6. Vennskap og fellesskap ... 17
5.7. Kommunikasjon og språk ... 17
5.8. Barnehagens fagområder ... 18
6. Medvirkning ... 19
6.1. Barns medvirkning og barns rett til å bli hørt ... 19
6.2. Foreldres medvirkning ... 20
7. Barnehagens arbeidsmåter ... 20
7.4. Progresjon ... 22
7.5. Digital praksis ... 23
7.6. Kvalitetskjennetegn ... 23
8. Overganger ... 24
8.1. Når barnet begynner i barnehagen ... 24
8.2. Overganger internt i barnehagen ... 25
8.3. Overganger mellom barnehage og skole ... 25
9. Aktiviteter / Årshjul ... 26
10. Plan for vurdering ... 27
11. Kilder og referanser ... 27

1. Om årsplanen

Årsplanen beskriver hvordan barnehagen oppfyller *Lov om barnehager (barnehageloven)* og *Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* sine krav. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

> Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. (Rammeplanen 2017, side 7)

Årsplanen viser sammenhengen mellom kommunens felles mål, kommunale barnehagers felles satsningsområder og barnehagens egen praksis, visjon, mål og tiltak. Årsplanen fungerer som et arbeidsverktøy for ansatte og informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til foreldre, politikere, samarbeidspartnere og andre interesserte.

Årsplanen skal fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

Fastsatt av SU: 28.10.2026

Barnehagens styrer: Karin W. Austreim

Årsplanen sendes ut på e-post.
Den ligger også på barnehagens nettside

2. Kommunens styringssystem

Barnehagens årsplan er en del av Nordre Follo kommunes styringssystem, sammen med *Kommuneplanen* og den årlige *Økonomi- og handlingsplanen*.

2.1. Innsatsområder

Trygg oppvekst er ett av fire satsingsområder i *Kommuneplan for Nordre Follo kommune 2019-2030*. Dette satsningsområdet blir fulgt opp med fem innsatsområder i *Økonomi- og handlingsplan for perioden 2026-2029*.

Vi skal bidra til at alle foreldre er trygge og gode omsorgspersoner:

Foreldre som ressurs

I alt vi gjør skal vi arbeide for at foreldre inviteres med, inkluderes og gir tilbakemeldinger om tjenester og samarbeid, og bidrar som den ressursen de er for egne og andres barn.

Vi skal sørge for at alle hører til i et inkluderende fellesskap:

Inkluderende fellesskap

I alt vi gjør skal vi jobbe for at barn, unge og foreldre er inkludert og opplever tilhørighet.

Vi skal bidra til at barn, unge og familier lever gode liv, fri fra vold og overgrep:

Se meg – hele meg

I alt vi gjør og i alle relasjoner, skal vi jobbe verdibasert, ta ansvar, gi omsorg og ha respekt for barn og unge. Vi skal være bevisste egne og andres grenser og hvordan barn, unge og foreldre er i stand til å mestre livene sine, egen psykisk og fysisk helse og hva vi kan bidra med for den enkelte.

Vi skal legge til rette for nysgjerrighet og lærelyst, slik at barn og unge får realisert sitt potensial for utvikling og læring:

Lærelyst

I alt vi gjør skal vi ha troen på at alle barn og unge kan lære, og vi stimulerer til nysgjerrighet, utvikling og læring.

Vi skal støtte og styrke barn og familier som har behov for det for å håndtere egne liv:

Riktig innsats tidsnok

I alt vi gjør ser vi hele mennesket og vi involvere den det gjelder. Vi tar ansvar ved å bidra til koordinering for å skape helhet og sammenheng for den enkelte og familien.

Les mer på kommunens nettside

Kommuneplan for Nordre Follo kommune 2019-2030
Økonomi- og handlingsplan 2026 - 2029

2.2. Visjon og verdier

Kommunens visjon er *Nær og nyskapende* og våre felles verdier er *Ansvar, omsorg og respekt*. Både visjonen og verdiene skal prege oss som enkeltmennesker, kollegaer, tjenesteytere og samarbeidspartnere. Sammen med innbyggere, frivillige og næringsliv skal barnehagene bidra til å skape en trygg og god oppvekst for barn i Nordre Follo kommune.

3. Overordnede satsinger i kommunens barnehager

3.1. Overordnet språkprosjekt: Trygg i språk – trygg i verden

Nordre Follo kommunes kommunale barnehager har startet et langsiktig prosjekt med felles satsing på barns språkutvikling.

Språkprosjektet «Trygg i språk – trygg i verden» forankres i kommunens fem innsatsområder, og er en del av et helhetlig og langsiktig arbeid for å styrke kvaliteten i barnehagetilbudet.

Vi skal gi alle barn gode forutsetninger for å lykkes i livet, og språk er en grunnleggende nøkkel til dette. Gjennom språk får barn mulighet til å uttrykke tanker, følelser og behov, delta aktivt i lek og samspill, og utvikle vennskap og tilhørighet i fellesskapet. Språk og relasjoner er tett sammenvevd -

gjennom vennskap utvikles språket, og gjennom språket skapes vennskap. Begge deler er avgjørende for barns trivsel, utvikling og livsmestring i barnehagen.

Gjennom språkprosjektet ønsker kommunen å gi alle barn likeverdige muligheter til å utvikle sitt språk, styrke deres kommunikative ferdigheter og legge et godt grunnlag for videre læring og en trygg skolestart.

Prosjektet omfatter flere delområder, blant annet:

- **Bruk av ASK (Alternativ og Supplerende Kommunikasjon)** – for å sikre at alle barn har mulighet til å uttrykke seg, uavhengig av språklige forutsetninger.
- **Felles skolestarterplan** – for å gi barna en helhetlig og trygg overgang til skolen, med særlig vekt på språk, vennskap og mestring.
- **Språk og motorikk** – henger tett sammen, og utvikling på det ene området støtter utviklingen på det andre.

Bakgrunn for valg av satsingsområde

Forskning viser at barns språklige ferdigheter allerede i fireårsalderen har stor betydning for hvordan de klarer seg videre i utdanning, arbeid og sosialt liv. Tidlige språklige utfordringer kan få konsekvenser både for læring, sosial deltakelse og psykososial trivsel dersom de ikke blir fanget opp og fulgt opp tidlig. I barnehagene ser vi at flere barn strever med språklige og sosiale ferdigheter allerede i tidlig alder, og at forskjellene mellom barn kan øke over tid, særlig ved overgang til skole. Dette kan påvirke barnas mulighet til å delta i lek og fellesskap, etablere vennskap og oppleve mestring i hverdagen. Med satsingsområdet «Trygg i språk – trygg i verden» ønsker Nordre Follo kommune å møte disse utfordringene gjennom et systematisk, langsiktig og kunnskapsbasert arbeid med språk i barnehagen.

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

3.2. Andre overordnede satsinger for barnehage

De kommunale barnehagene jobber med flere felles temaer gjennom året, i tillegg til egne tiltak, mål og satsinger.

3.2.1. Inkluderende fellesskap

Inkluderende fellesskap har vært et overordnet satsingsområde i alle barnehagene og skolene i

kommunen over flere år. Ifølge barnehageloven skal alle barn ha et trygt og godt barnehagemiljø, og barnehagen har plikt til å arbeide for et leke- og læringsmiljø, der alle barn er inkludert i gruppefellesskapet. Ansatte har plikt til å følge med på hva som skjer i miljøet og skal aktivt gripe inn hvis de ser at barn opplever krenkelser fra andre barn eller andre ansatte.

Les mer på kommunens nettside

- Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

3.2.2. Vold i nære relasjoner – barnehagens arbeid med kropp, seksualitet og grenser.

Barn skal få kunnskap om tema kropp, seksualitet og grenser som gjør at de både tør og har et språk til å fortelle om vold og seksuelle overgrep så tidlig som mulig. Personalet skal være trygge omsorgspersoner og aktivt til stede for å fange opp barns signaler og uttrykk. Dette arbeidet skal sees i sammenheng med innsatsområdet «*Se meg - hele meg»,* overordnet plan «*Vold i nære relasjoner*» og progresjonsplan for barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep.
Arbeidet er delt opp i fire underpunkter:

- Forebygge
- Avdekke
- Håndtere
- Ivareta

Les mer på kommunens nettside

- Vold i nære relasjoner

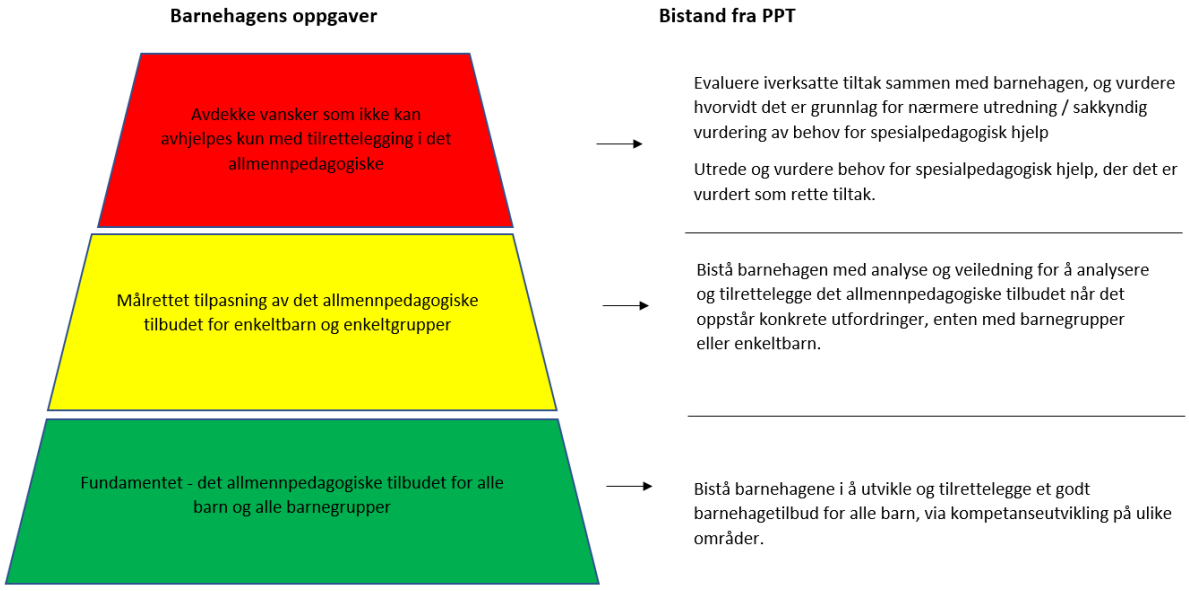
Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

3.2.3. Samarbeidsmodellen

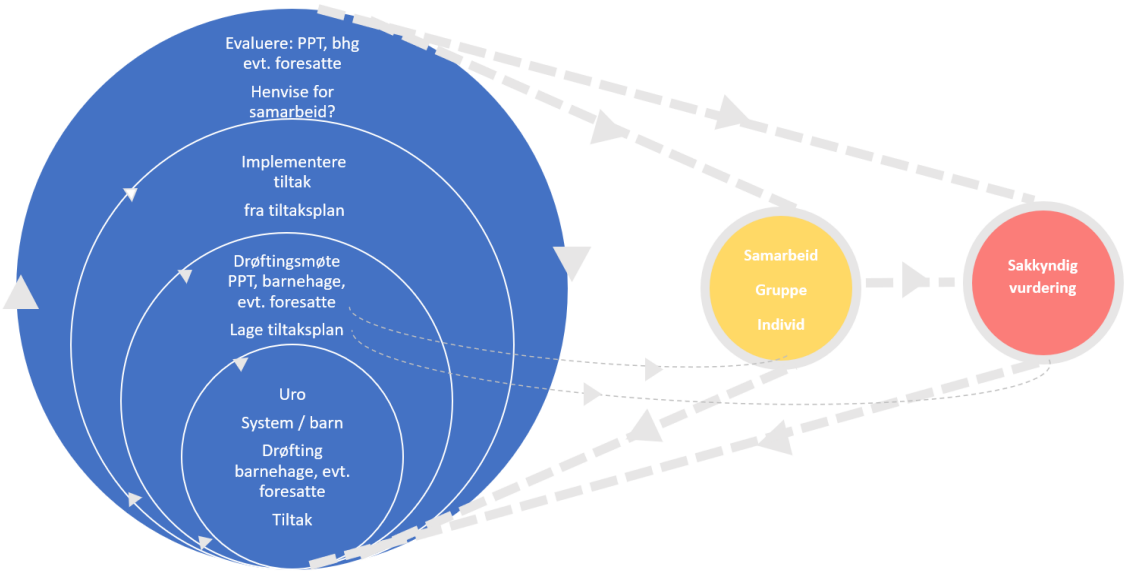
Samarbeidsmodellen er laget med utgangspunkt i samarbeidet barnehagene har med Pedagogisk psykologiske tjeneste og tanken om at vi er *«laget rundt barnet».* Dette arbeidet skal sees i sammenheng med innsatsområdene *«Riktig innsats tidlig nok», «Foreldrene som ressurs» og "Inkluderende fellesskap".* Målet med samarbeidsmodellen er å sikre at barn får rett hjelp til rett tid, og at barnehagene har et solid allmennpedagogisk fundament som sikrer et inkluderende fellesskap for alle barn, uavhengig av behov og forutsetninger. Modellen skisserer hensiktsmessige og gode

rutiner for samarbeid mellom barnehage og PPT, samt hvordan samarbeidet skal bidra til å videreutvikle tjenestene.

En samlet oversikt over samarbeidet mellom barnehage og PPT, kan skisseres ved å ta utgangspunkt i tre nivåer:

Innholdet i selve samarbeidsmodellen vises her:

Les mer

- Samarbeidsmodellen - Oppvekst og læring

3.2.4. Trafikksikker barnehage

I samarbeid med Trygg trafikk og trygge lokalsamfunn har Nordre Follo kommune blitt re sertifisert

som trafikksikker kommune. Barnehagene bidrar i dette arbeidet og samarbeider tett med foreldrene om trafikksikkerhet rundt barnehagen. Barnas trafikkopplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet i barnehagen.

Les mer på

- Trygg trafikk

4. Barnehagens satsingsområder

Mangfoldet i Tussestien barnehage, som finnes i barne- og foreldregruppen og blant de ansatte, gir oss en verdifull mulighet til å skape felles fokus og engasjement gjennom vårt **førskolehageprosjekt**, som vil videreføres. Dette prosjektet kan være med på å skape en felles møteplass for både barn, foreldre og ansatte.

Samarbeidet kan bidra til å styrke fellesskapet og bidra til å utvikle et trygt og inkluderende miljø for alle barna, i tråd med kommunens styringsdokumenter (s. 3) om **«Inkluderende fellesskap»**.

Barnehagens visjon er:

> ***«Tussestien barnehage – et trygt og inkluderende sted å være, leke og lære.»***

Det er et ønske at foreldrene skal engasjeres og inkluderes i et fellesskap, og at de sammen kan være en ressurs både for egne og andres barn, jf. **«Foreldre som ressurs»**, s. 3. Likeledes ønsker barnehagen å gjennomføre utviklingssamtaler/foreldresamtaler og foreldremøter, hvor foreldrene kan delta aktivt gjennom innspill mellom foreldre og ansatte, samt felles refleksjon rundt barnehagens allmennpedagogiske arbeid.

«Lærelyst» (jf. kommunens satsingsområder) skal vise at vi har tro på at alle barn og unge kan lære. Gjennom barnets iboende nysgjerrighet og utforskertrang utvikler barnet seg, og ny innsikt, kunnskap og læring kan oppstå.

Gjennom felles prosjekter skapes relasjoner, og verdier som ansvar, omsorg og gjensidig respekt kan vokse fram. Vi blir kjent med hverandre, med egen kropp, bevegelse og våre ulike ressurser, slik at vi blir bedre kjent med hele mennesket og hele barnet, jf. **«Se meg – hele meg»**, s. 3. Barna lærer å sette egne grenser og å respektere andres grenser. Sammen med prosjektet Snakke med barn i regi av RVTS Øst, vil dette kunne forebygge og avdekke vold og overgrep.

For at **«Riktig innsats tidsnok»**, s. 4, skal skje, kreves det at de barnehageansatte er observante og tør å ta opp forhold med foreldre når vi ser sider ved barns utvikling eller situasjon som bekymrer oss.

Likeledes må foreldre på sin side kunne ta opp viktige forhold med barnehagen som berører både eget og andre barn.

«Natur - miljø – bevegelse» vil fortsatt være en viktig dimensjon i arbeidet med barn, ansatte og foreldre for barnehageåret 2026/2027. Vi lærer gjennom det vi gjør, utforsker og erfarer i praksis, og for barnas helse og livsmestring er det betydningsfullt å få erfaringer gjennom utforskning og bevegelse på turer i skog og mark. Ved å ta i bruk naturen og videreføring av førskolehageprosjektet, kan barna oppleve hvordan ting vokser og gror, og få positive fellesopplevelser som legger grunnlag for god psykisk og fysisk helse. De kan utvikle evne og vilje til å ta vare på både seg selv og andre. Dette kan også bidra til økt forståelse for verdien av å ta vare på natur og miljø, jf. **«Lærelyst»** under punkt 2, Kommunens styringsdokumenter.

Vi benytter uterommet aktivt gjennom hele året. Turene, både korte og lengre, i små og større grupper, kan i enkelte tilfeller vare i flere timer og gjennomføres i nærskogen og i områdene rundt barnehagen.

Barnehagen ble i barnehageåret 2024/2025 deltaker i Førskole- og skolehageprosjektet gjennom et samarbeid mellom Nordre Follo kommune og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, NMBU Ås. Barnehageåret 2025/2026 ble alle barnehagens avdelinger involvert i førskolehageprosjektet. Ansatte har deltatt på kursdager i Ås (felles deltakelse med andre barnehager og skoler i kommunen). Erfaringene og kunnskapen de har tilegnet seg der er deretter blitt delt med de andre ansatte som er medlemmer i barnehagens egen førskolehagegruppe (bestående av en ansatt fra hver avdeling samt styrer). Våren 2026 søkte barnehagen om og mottok midler (kr. 50 000) til utstyr fra Sparebankstiftelsen DNB. Sommerferien 2026 sørget noen foreldre for vanning i de ukene barnehagen holdt stengt. Slik deltakelse fra foreldre og barn i sommerferien er en viktig forutsetning for at barnehagen skal kunne delta i prosjektet og for videreføring av arbeidet. Barnehageåret 2026/2027 er målet at alle avdelingene fortsatt skal være aktivt deltakende og bidra inn i prosjektet. Kursdager i regi av NMBU, Ås, hvor to ansatte deltar, skal fortsette. Alle avdelingene har en egen kontaktperson som skal bidra i arbeidet med å implementere prosjektet i hele barnehagen. Vi vil fortsatt ha behov for hjelp og støtte fra foreldrene i dette arbeidet, som skal være et felles prosjekt for alle, jf. **Foreldre som ressurs, Inkluderende fellesskap og Lærelyst**, lenger opp (punkt 2, Kommunens styringsdokumenter).

Barnehagen skal fortsatt ha tett samarbeid og faste **kontaktmøter med PPT**, og det er utarbeidet en egen samarbeidsmodell med et årshjul for disse møtene. Helsestasjon og barnevern er andre instanser som barnehagen samarbeider med.

Språk og kommunikasjon inngår som en naturlig del av førskolehageprosjektet, bruken av uterommet og turene i skogen, hvor barna tilegner seg nye ord og begreper. **PLAGG** (Planlegging –

Gjennomføring og Gjenkalling) benyttes sammen med tegning for å synliggjøre det som skal skje, og det som har skjedd. **ASK** (Alternativ Supplerende Kommunikasjon) kan være aktuelt å bruke, slik at ord og uttrykk visualiseres og blir tydeligere for barna. Gjennom dette lærer barna nye ord og begreper, samtidig som de får mulighet til å påvirke og medvirke i egen hverdag uansett hvor de befinner seg i sin språkutvikling. Det er besluttet at *språk og kommunikasjon* skal være et felles satsingsområde i alle de kommunale barnehagene. Dette satsingsområdet, **«Trygg i språk – trygg i verden»** skal strekke seg over en 10-årsperiode og starter høsten 2026 (se lenger ned og punkt 5.7. Kommunikasjon og språk og punkt 5.8. Barnehagens fagområder hvor barnehagen har tiltak på Fagområdet kommunikasjon, språk og tekst). Jf. «**Tidlig innsats»**, under punkt 2, Kommunens styringsdokumenter.

Snakke med barn i regi av RVTS Øst er et område vil vi fortsette å rette oppmerksomhet mot i årene som kommer, for å bidra til et trygt og godt barnehagemiljø samt forebygge og avdekke eventuell vold og overgrep mot barn. Barn kan ofte lettere fortelle om egne opplevelser og tanker når de opplever nærhet til en voksen de har tillit til, noe som gjerne utvikles gjennom felles aktiviteter og gjennom bruk av smågrupper. Førskolehageprosjektet og hverdagssamtalene kan være med på å bidra til å styrke relasjonene mellom barn og ansatte, og legge til rette for at barna utvikler nærhet og tillit til de voksne. Dette kan gjøre det enklere for barna å forstå at de kan dele både gode og mindre gode opplevelser, samt gode og vonde hemmeligheter med barnehagens ansatte.

Barnehagen skal arbeide for at barna opplever gjensidig respekt og likeverd. Vennskap har stor betydning og er en grunnleggende forutsetning for livskvalitet og opplevelsen av livsmestring.

> *«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne.»*
>
> *«Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.»* (Rammeplanen 2017 Kap. 3, s. 22-23)

Det sistnevnte sitatet fra rammeplanen kan ses som en sentral del av danningsbegrepet, altså det å lære, utvikle seg og vokse som menneske. I denne dannelsesprosessen kan ikke barnehagen stå alene, men må samarbeide tett med foreldrene. Når foreldrene viser omtanke for både egne og andres barns behov, kan barnet lettere utvikle forståelse for at det er en del av et fellesskap, hvor alle bidrar og tar hensyn til hverandre. Sosiale ferdigheter som å dele, hjelpe andre og vente på tur er viktige å utvikle, slik at både barnet selv og menneskene rundt kan oppleve trivsel og mestring. Etter

hvert skal barna også utvikle evnen til å vurdere ulike alternativer og foreta egne valg som både de selv og fellesskapet kan stå inne for.

> *«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.»*
> (Rammeplanen 2017, s. 11)

Som det står nevnt i Barnehageloven 1 Formål, 3. ledd:

> *«Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»*

Barnehagen og foreldrene har et felles ansvar for at dette blir ivaretatt. Sammen kan vi bidra til å utvikle og fremme et trygt og godt barnehage- og oppvekstmiljø for barna. Verdiene til Nordre Follo kommune, *Ansvar, omsorg* og *respekt*, kan være viktige ledestjerner i dette kontinuerlige arbeidet. Hvilken rollemodell eller forbildefunksjon ønsker jeg å være overfor egne barn, andres barn og andre foreldre? Hvordan kommer de nevnte verdiene til uttrykk i måten jeg møter andre på, og i samspillet med både barn og voksne? Dette er spørsmål som det kan være verdifullt å reflektere over, både for foreldre og barnehageansatte. Oppdragelse og danning foregår kontinuerlig. Det er en pågående prosess som krever refleksjon over egne handlinger og egen væremåte, slik at man utvikler større innsikt og kan handle på en mer bevisst og klok måte. *Dialog og kommunikasjon* er sentrale verktøy for å skape godt samarbeid og for å reparere relasjoner når noe har blitt vanskelig (f.eks. grensesetting/tilbakemelding til et barn, kommunikasjon voksen imellom i garderoben). Å kunne erkjenne egne feil eller mindre heldige handlinger og utsagn overfor både barn og voksne, er uttrykk for *ansvar, omsorg* og *respekt*. Dette gjenspeiler både mot, refleksjonsevne og modenhet i vår rolle som forbilde.

I Første Steg, nr. 3/2023, viser barne- og ungdomspsykiater Henriette K. Sandven til at livet ikke er perfekt, og at barn må lære å håndtere både stress, press, kriser og motgang. Vi bør kunne stille forventninger og krav til barn, samtidig som vi viser forståelse når de møter utfordringer som oppleves vonde. Barn trenger erfaring med å mestre motstand og vanskelige situasjoner. Ifølge Sandven er dette viktig for utviklingen av robusthet og evne til konflikthåndtering. Samtidig understreker hun betydningen av å anerkjenne og møte både positive og krevende følelser hos barn.

> *«Å validere betyr å bekrefte og møte både positive og vanskelige følelser».* (Første Steg, s. 29, vår uthevelse).

Vi skal forstå barns følelser, men samtidig ikke gå så langt at vi unnlater å sette nødvendige grenser, ifølge Sandven. Dette løftet vi også fram i våre tidligere årsplaner som et viktig perspektiv i våre (foreldres og personalets) møter med barna. Det kan være en krevende balansegang å beskytte og vise forståelse for barna, samtidig som vi utfordrer dem slik at de gradvis blir bedre rustet til å møte livets opp- og nedturer.

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1.»

«Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.» (Rammeplanen 2017, s. 29)

Videre framheves det at foreldresamarbeidet skal foregå både på individnivå (enkeltbarn) og på gruppenivå. (s. 29). Slik vi forstår dette, har vi et felles ansvar for å bidra til at alle barn opplever trivsel, inkludering og det å bli sett, jf. **Foreldre som ressurs** og **Inkluderende fellesskap**, lenger opp. Det å være nysgjerrige på hverandre, vise interesse og omsorg, også mellom de voksne, har stor betydning for barna. Voksne fungerer som rollemodeller og forbilder, og barna tar ofte etter det de ser at de voksne gjør.

Artikkel 19 i Barnehagekonvensjonen sier:

«Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem.»

Barnehageloven, kapittel 8 om psykososialt barnehagemiljø, pålegger alle ansatte i barnehagen å følge med og gripe inn dersom de blir oppmerksomme på at et barn utsettes for krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering. De ansatte har også plikt til å melde fra til styrer eller barnehageeier, samt bidra til at barna opplever et trygt og godt miljø gjennom egnede tiltak i f.eks. en aktivitetsplan.

Språkprosjektet «Trygg i språk – trygg i verden» skal bygge på barnegruppas behov og rammeplanens krav til kommunikasjon og språk. Barnehagen har i år valgt å sette søkelys på språk og kommunikasjon som en viktig del av et inkluderende fellesskap for alle barn, uavhengig av bakgrunn, alder og forutsetninger. Mestring av språk kan bidra til trygghet, trivsel og utvikling av vennskap og relasjoner, og kan bidra til at barnet får uttrykt behov, følelser, slik at det kan delta aktivt i alle hverdagssituasjoner, lek og aktiviteter barnehagedagen byr på. Det blir de ansattes ansvar å legge til rette for at barn får mulighet til å uttrykke seg og blir forstått. For å kunne delta i kommunikasjon med andre, skal de ansatte sørge for å ta i bruk ulike verktøy som f.eks. bruk av konkreter, bilder og alternativ kommunikasjon (ASK). Tegn til tale kan f.eks. være særskilt aktuelt å bruke på småbarnsavdelingene som visuell støtte i begrepsinnlæring. Tegn til tale kan være med på å tilpasse/redusere taletempoet hos de ansatte for de yngste barna, slik at de lettere kan få med seg det som blir sagt og dermed kan delta i samtaler.

Barna skal gjerne «bades» i språk ved at de ansatte setter ord på hva man hele tiden gjør, f.eks. i hverdagssituasjoner, som i garderobe- og stellesituasjoner, måltider, ulike aktiviteter og lek. Bruk av

PLAGG/Skoggruppemetode for Planlegging, Gjennomføring og Gjenkalling, gjerne i kombinasjon med bruk av tegning, er viktige språk- og fellesskapsstimulerende tiltak. PLAGG og tegning kan f.eks. brukes i forbindelse med Førskolehageprosjekt og turer/ekskursjoner. *Trygg i språk* – trygg i verden skal være en naturlig del i alle barnehagens aktiviteter og prosjekter.

Fokus på lesing og bruk av bøker, rim/regler, sang og musikk, er andre viktige innfallsvinkler til et inkluderende og språkstimulerende barnehagemiljø.

«Trygg i språk – trygg i verden» er et langvarig prosjekt som vil ha betydning både her og nå og for barnas videre utvikling, slik at de kan føle mestring og få oppleve et godt liv, hvor de kan føle seg sett, hørt og inkludert. Barnehagens ansatte vil gjennom dette prosjektet finne veien sammen gjennom observasjoner og felles refleksjoner, mål og delmål, tiltak og metoder som skal være nyttige for alle barn. I dette arbeidet vil det være nettverksmøter med andre barnehager i samarbeid med Universitetet i Innlandet. Barnehagens kontaktmøter og samarbeid med PPT og støttepedagog, vil være nyttige arenaer for refleksjoner og kompetanseutvikling for å skape et språkstimulerende og inkluderende barnehagemiljø.

Les mer om barnehagens tiltak under punkt 5.7. *Kommunikasjon og språk* og punkt 5.8. *Barnehagens fagområder* hvor barnehagen har tiltak på *Fagområdet kommunikasjon, språk og tekst*.

5. Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen.
I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. (Rammeplanen 2017, side 19)

5.1. Barnehagens mandat og verdigrunnlag

Barnehageloven og rammeplan for barnehage beskriver barnehagens innhold og oppgaver og hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, respekt for menneskeverdet og natur, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet. Dette er verdier som er forankret i menneskerettighetene og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til.

Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Rammeplanen beskriver hvordan barnehagen kan legge til rette for å skape gode verdier, normer og holdninger som gir barn kunnskap om livssynsmangfold, kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer. Barna skal få kjennskap og hjelp til å se at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på via fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike livssyn og levesett. Barnehagen skal bidra til å utvikle barns interesse og respekt for hverandre og forstå verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Barnehagen har markeringer som representerer mangfoldet i barnegruppa og samfunnet. Det kan være religiøse høytider og tradisjoner som er aktuelle; eksempelvis Pride, nasjonaldager, Halloween og karneval. Markeringer må sees i lys av samfunnsutviklingen og kulturelle endringer som barnehagen må forholde seg til.

5.2. Omsorg

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger. (Rammeplanen 2017, side 19)

Barnehagens tiltak:

- Personalet sørger for at barna blir tatt imot og hilst på om morgenen og at det blir gode avskjeder med foreldrene
- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper over tid, som gir dem mulighet til å legge grunnlag for å skape trivsel og trygghet
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og opplevelser
- Personalet er gode rollemodeller ved å vise interesse og omsorg overfor barn og andre voksne (foreldre og andre ansatte)
- Personalet oppfordrer barna til å vise omsorg for hverandre

5.3. Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. (Rammeplanen 2017, side 20)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barna i mindre grupper og sikrer at alle barn er med i lek og har lekekamerater
- Personalet legger til rette for møteplasser med materialer som kan inspirere til utforskning og felles lek mellom flere barn
- Personalet støtter barna i å anerkjenne og akseptere «den andres» perspektiv i leken
- Personalet hjelper barna i å inkludere hverandre i lek og komme med alternative løsninger, som barna kan enes om
- Personalet inviterer til/initierer lek og aktiviteter både i inne og utelek med fokus på inkludering og fellesskap

5.4. Danning

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.
I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Rammeplanen 2017, side 21)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper, hvor respekt, toleranse, fellesskap og demokrati fremmes som verdier
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og opplevelser
- Personalet er utforskende sammen med barna og stiller åpne spørsmål som kan gi refleksjon og ettertanke
- Personalet støtter barna i å ta egne, selvstendige valg
- Personalet oppfordrer barna til å respektere hverandres perspektiv og valg

5.5. Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få

bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. (Rammeplanen 2017, side 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper, hvor barnas initiativ følges og der ulike aktiviteter kan introduseres
- Personalet tilrettelegger for mestring ved å være støttende i nye oppgaver og utfordringer
- Personalet er utforskende, undrer seg sammen med barna og stiller åpne spørsmål som skaper ny innsikt og læring
- Personalet viser hvordan barna kan finne ut av ulike ting
- Personalet legger til rette for barns ulike læringsprosesser

5.6. Vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. (Rammeplanen 2017, s. 22)

Barnehagens tiltak:

- Personalet er tilstedeværende sammen med barn i mindre grupper som kan fremme vennskap og sosialt fellesskap
- Personalet legger til rette for at barna får ulike erfaringer i å være sammen med og leke i med ulike barn
- Personalet femmer mestring ved å være støttende i dagligdagse oppgaver og opplevelser
- Personalet oppfordrer barna til å vise forståelse for hverandres perspektiv og å vise omsorg for hverandre
- Personalet legger vekt på at barna får erfaringer innenfor og får tilegne seg prososiale ferdigheter (hjelpe hverandre, dele med andre, vente på tur, trøste andre)

Les mer på kommunens nettside

- Plan for å fremme trygt og godt barnehagemiljø

5.7. Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, herunder tegnspråk. Alle barn skal få god språkstimulering

gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. (Rammeplanen 2017, side 23)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler barna inn i smågrupper hvor de ansatte setter ord på daglige gjøremål, legger vekt på dialog og stiller åpne spørsmål
- Personalet bruker visuelle hjelpemidler som konkreter, bilder, tegninger, ASK, tegn til tale
- Personalet bruker tegning, PLAGG/Skoggruppemetode, tankekart og språk for å støtte kommunikasjon og utvikling av nye ord og begreper
- Personalet leker med språkets form og betydning ved å leke med lyder, bruke rim, regler, sanger og munnmotoriske aktiviteter
- Personalet legger til rette for en egen lesekrok på avdelingen med tilgjengelig litteratur og med mulighet for daglig høytlesning og samtaler

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

5.8. Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. (Rammeplanen 2017, side 47). Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktivitet. (Rammeplanen 2017, side 47)

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Barnehagens tiltak:

- Personalet har med seg fagområdene fra Rammeplanen inn i planleggingen og gjennomføringen av ulike aktiviteter og tema gjennom hele året
- Personalet legger til rette for felles møteplasser inne og ute, hvor fagområdene blir en naturlig del, f.eks. Førskolehage

- Personalet lar seg inspirere av barnas interesser, bakgrunn og behov, og knytter disse til de ulike fagområdene
- Personalet har jevnlige refleksjoner og evalueringer i forbindelse med planer/periodebrev for å sikre at alle fagområdene blir representert

6. Medvirkning

6.1. Barns medvirkning og barns rett til å bli hørt

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for - og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3.

Når barnehagen og personalet tar avgjørelser eller handler på en måte som påvirker barn, skal det beste for barnet være et grunnleggende hensyn. Det gjelder også i spørsmål knyttet til barnets barnehagemiljø. Barnets egen mening og retten barnet har til å bli hørt er sentralt i vurderingen, jf. Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 27)

Se også pkt. 7.6. *Kvalitetskjennetegn*.

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler inn barna i smågrupper som gir barna større mulighet til å medvirke og påvirke egen hverdag
- Personalet undersøker både foreldrenes og barnas opplevelse av barnas trygghet og trivsel gjennom foreldresamtaler og barnesamtaler
- Personalet bruker PLAGG/Skoggruppemetode, tankekart og/eller visuell støtte i planlegging, gjennomføring og evaluering sammen med barna, f.eks. ved turer og førskolehage
- Personalet lar barna delta i demokratiske prosesser, for eksempel ved valg av aktiviteter, turer, tema/prosjekter, utforming av det fysiske miljøet
- Personalet gir barna møteplasser både inne og ute, hvor ulike typer materiale lar barna få mulighet til å utforske og uttrykke tanker og idéer

Kommunen har retningslinjer for hvordan barn og unge skal kunne medvirke i planarbeid. *Handlingsplan – demokrati for barn og unge*, ble vedtatt i kommunestyret mai 2022. Et av tiltakene i planen var at kommunikasjonsavdelingen skulle utvikle et symbol som skal brukes i alle kommunens planer, hvor barn og ungdom har medvirket.

Les mer på kommunens nettside

- Handlingsplan Demokrati for barn og unge

6.2. Foreldres medvirkning

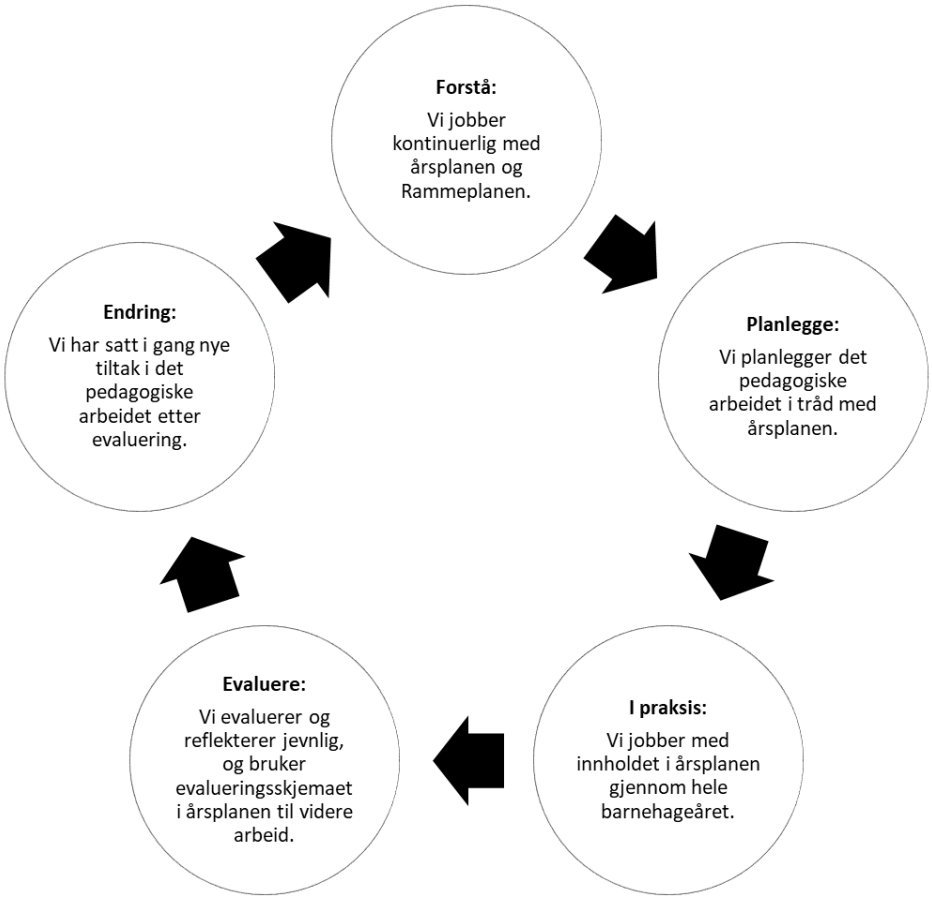
Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Barnehagens tiltak:

- Personalet møter foresatte med respekt og anerkjennelse
- Personalet gjennomfører foreldresamtaler og foreldremøter
- Personalet ber foreldrene om tilbakemelding med tanke på barns trivsel, trygghet og utvikling
- Barnehagen har et eget samarbeidsutvalg (SU), hvor foreldrene får innsyn i og kan involveres i innhold og drift
- Personalet inviterer foreldre til å bidra med dugnad og gjenbruk av materiell/utstyr

7. Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og danning og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen. (Rammeplanen 2017, side 43)

7.1. Planlegge

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe. Den skal også baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre. (Rammeplanen 2017, side 37)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler barna inn i smågrupper som er mest mulig tilpasset barnegruppe og det enkelte barns behov og forutsetning
- Personalet har jevnlige refleksjons- og planleggingsmøter
- Personalet oppdager ved hjelp av observasjon, barnesamtaler og pedagogisk refleksjon hvor barna er i sin utvikling, samt hvile interesser de har, for å kunne støtte dem videre
- Personalet plasserer materiale, leker og bilder i barnas høyde og innenfor barnas rekkevidde, slik at de kan være aktive og deltakende
- Personalet legger til rette for at barna skal oppleve mestring og glede i aktivitetene

7.2. Vurdere

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 38)

Barnehagens tiltak:

- Personalet har jevnlige refleksjons- og evalueringsmøter, hvor vurdering og analysering av det pedagogiske arbeidet foregår
- Personalet bruker kvalitetskjennetegnene ut ifra behov, og spesielt kvalitetskjennetegn for språkmiljø og ledelse av barnegruppa (se spesielt punkt 7.6 Kvalitetskjennetegn, hvor alle kvalitetskjennetegn er vist til)
- Personalet sender ut periodebrev/periodeplaner til foreldrene, hvor refleksjon og evaluering er en viktig del av vurdering av arbeid og for videre planlegging
- Hvert år, i forbindelse med årsplanarbeid, deltar de ansatte i evaluerings- og planleggingsarbeidet

7.3. Dokumentere

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen, og om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen 2017, side 39)

Barnehagens tiltak:

- Personalet bruker rammeplanen og årsplanen aktivt for å ivareta, synliggjøre og oppfylle rammeplanens og barnehagelovens krav innenfor hver enkelt avdeling
- Personalet dokumenterer arbeidet jevnlig på refleksjons- og evalueringsmøter
- Personalet dokumenterer barnas trivsel, trygghet, relasjoner og utvikling gjennom observasjoner, samtaler (foreldresamtaler, barnesamtaler) og planer (periodeplaner, aktivitetsplaner)
- Personalet dokumenterer barnas opplevelser gjennom bilder i garderobe og på avdeling

7.4. Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet deler barna inn i smågrupper mest mulig tilpasset barnegruppe og det enkelte barns behov og forutsetninger
- Personalet finner støtte og føringer for progresjon innenfor rammeplanens fagområder
- Personalet oppdager ved hjelp av observasjon, samtaler med barna og pedagogisk refleksjon hvor barna er i sin utvikling for å støtte dem videre
- Personalet legger vekt på å gjøre barna kjent med rutiner og hverdagen, spesielt på småbarnsavdelingene
- Personalet legger til rette for ulike små prosjekter ut ifra barnas alder, interesse og modning

7.5. Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. (Rammeplanen 2017, side 44)

Barnehagens tiltak:

- Personalet gjør barna delaktige i prosessen med å finne bilder fra nettet og egne fotografier i temaarbeid
- Personalet bruker digitale verktøy og Ipad med barna i aktiviteter og turer og lar barna ta bilder
- Personalet bruker f.eks. NRK Super og Salaby i tema og aktiviteter med barna
- Personalet lar barna gi eget samtykke til fotografering og bruk av bilder (jf. Digital dømmekraft)

7.6. Kvalitetskjennetegn

Kvalitetskjennetegn er et refleksjonsverktøy som skal sikre at personalet jobber i tråd med Rammeplan for barnehagen. Den enkelte barnehage bruker kjennetegn som er tilpasset sine satsingsområder.

Nordre Follo kommune har laget kvalitetskjennetegn innenfor områdene nedenfor:

- Barnehagens allmennpedagogiske arbeid
- Barnehagens arbeid med språkmiljø
- Barnehagens arbeid med lekemiljø
- Barnehagens arbeid med ledelse av barnegruppa
- Barnehagens arbeid med foreldresamarbeid
- Barnehagens arbeid med demokrati og medvirkning
- Barnehagens arbeid med trygg og inkluderende tilvenning

- Barnehagens arbeid med trygt og godt barnehagemiljø
- Barnehagens arbeid med å forebygge vold og seksuelle overgrep
- Barnehagens arbeid med å avdekke vold og seksuelle overgrep
- Barnehagens arbeid med digital praksis

Kvalitetskjennetegnene og retningslinjer for hvordan ansatte skal benytte dem ligger i kommunens interne kvalitetssystem.

8. Overganger

Kommunen har utarbeidet et årshjul for overganger i opplæringsløpet**.** Hensikten med årshjulet er å legge til rette for trygge, tydelige og forutsigbare overganger i opplæringsløpet. Årshjulet angir rutiner i forbindelse med overgangene. Samarbeidet mellom de ulike virksomhetene skal preges av likeverdighet og bygge på prinsippet om at vi alle har noe å lære av hverandre. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser, og barn har rett til å gi utrykk for sitt syn i saker som gjelder dem selv.

Les mer

Årshjul for overganger i opplæringsløpet

8.1. Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet inviterer til besøksdag for nye barn og foreldre
- Personalet sender ut velkomstbrev og informasjon til barnas foresatte
- Personalet samarbeider med foresatte for å kunne ivareta det enkelte barns behov og sender melding/ringer foreldrene der avskjedene har vært utfordrende
- Personalet på småbarnsavdelingene gir barn og foreldre en tilknytningsperson
- Pedagogisk leder/barnehagelærer gjennomfører oppstartsamtaler med foreldrene

8.2. Overganger internt i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet gjennomfører interne tilvenningsdager om våren for barn som skal bytte avdeling
- Personalet lar barna leke og bli kjent med både nytt inne- og utelekeområde før endelig overflytting så langt det er mulig
- Personalet gjør seg kjent med barna som skal starte på ny avdeling
- Pedagogisk leder/barnehagelærer gjennomfører oppstartsamtaler med foreldrene som bytter avdeling

8.3. Overganger mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. (Rammeplanen 2017, side 33)

Barnehagens tiltak:

- Personalet sørger for at de eldste barna deltar på vennskapsgrupper sammen med andre barnehager
- Skolene tilbyr lokaler til disposisjon, slik at barna kan bli kjent med skolen, både inne og ute
- Personalet sørger for at det tilbys et opplegg beregnet for de eldste barna med tema, samlinger, turer og opplevelser
- Personalet gjennomfører utviklingssamtaler med foreldrene før skolestart der det samarbeides om å fylle ut overgangsskjema, og hvor barna kan delta i deler av samtalen dersom de ønsker det

Les mer i Skolestarterplanen 2026-2027

9. Aktiviteter / Årshjul

Måned	Aktiviteter	Ferie og fridager
August	Planleggingsdager Oppstartsamtaler	13. og 14. (stengt)
September	Brannvernuker uke 38 og 39 Foreldremøte	
Oktober	Foreldremøter FN-dag/høstsuppe/foreldrekaffe Gjenforeningsfest (for de eldste)	
November	Planleggingsdag	13. (stengt)
Desember	Nissefest 4. Lysfrokost m/Lucia-innslag 18. Juleferie	 24.-31. (stengt)
Januar		
Februar	Samenes nasjonaldag Vinteraktiviteter	
Mars	Påskefrokost 19. Påskeferie Eid-markering uke 10	 22.-29. (stengt)
April	Dugnadshjelp fra foreldre	
Mai	Kristi Himmelfartsdag Planleggingsdag Mai-fest med tog og aktiviteter 14.	6. (stengt) 7. (stengt)
Juni	Planleggingsdag Sommerfest i uke 25 (ansvar: SU/foreldre)	21. (stengt)
Juli	Sommerferie Sommeråpen bhg. (dersom behov)	Uke 28 og 29 (stengt) Uke 30

Se også Ferie- og fridager 2026-2027

10. Plan for vurdering

Barnehagens plan for vurdering omfatter både tiltakene for å nå målene i rammeplanen og barnehagens egne satsingsområder.

Personalet på de ulike avdelingene vurderer jevnlig gjennom hele barnehageåret barnas trivsel og utvikling sett opp imot rammeplanen og egne satsningsområder.

TRAS og Alle med brukes som kartleggingsverktøy (med foreldrenes samtykke) i tilfeller der dette er hensiktsmessig.

Ledermøter og avdelingenes refleksjonsmøter brukes for å legge til rette for videre arbeid med enkeltbarn og barnegruppe.

11. Kilder og referanser

Lov om barnehager (barnehageloven) - Lovdata

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver - Lovdata

Økonomi- og handlingsplan 2026 - 2029

Nordre Follo kommune - Kommuneplanen

Nordre Follo kommune - Vold i nære relasjoner

Nordre Follo kommune - Barnehagemiljø

Handlingsplan Demokrati for barn og unge

Årshjul for overganger i opplæringsløpet

Samarbeidsmodellen - Oppvekst og læring

Plan for helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge i Nordre Follo

For barnehagene i kommunen - Trygg Trafikk

Årsplan | udir.no

Skolestarterplanen 2026-2027